

پیشنهاد طراحی سامانه اطلاعاتی برای دستنوشته‌های منتشر نشده با محوریت سلامت

حسن اشرفی ریزی^{۱*}؛ محمد ستاری^۲

بیان دیدگاه

دریافت مقاله: ۱۴۰۳/۱۱/۲۰

پذیرش مقاله: ۱۴۰۳/۱۲/۱۹

تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۱/۱۰

ارجاع: اشرفی ریزی حسن؛ ستاری محمد. پیشنهاد طراحی سامانه اطلاعاتی برای دستنوشته‌های منتشر نشده با محوریت سلامت. مدیریت اطلاعات سلامت ۲۲:۱۴۰۴ (۱): ۷۸-۸۰.

مقدمه

تولید، نشر و ارزیابی آثار علمی زمانی اهمیت بیشتری می‌یابد که موضوع مقالات مباحث مرتبط با سلامت باشد؛ چرا که نتایج نادرست و غیر علمی این پژوهش‌ها ممکن است در فرایند پیشگیری، تشخیص، درمان و توانبخشی بیماران اختلال ایجاد کند و حتی ممکن است جان انسان‌ها را به خطر بیندازد (۱). با این وجود، هر پژوهشگر سلامت معمولاً تعدادی دستنوشته منتشر نشده در بایگانی خود دارد. در واقع، گاهی پژوهشگران علیرغم تلاش‌های مختلف جهت انتشار دستنوشته در مجلات علمی، اما به دلایل احتمالی مختلف نظیر افزایش دستنوشته‌های سابمیت شده به مجلات، کیفیت نامناسب، نادوری‌ها، انتخاب نادرست مجله، نوع مقاله، سطح مقاله، موضوع در بافت خاص و کوچک، محل زندگی نویسندگان (مثلاً کشورهای تحریم شده) و دلایل نامعلوم و نامشخص مقاله شان منتشر نشده است. اما نویسندگان این نوع مقالات بر این باور هستند که این دستنوشته حاصل زحمات نویسندگان بوده و تا حدودی کیفیت لازم را دارد و نیز هزینه‌های زمانی و مالی زیادی داشته است که صلاح نیست که منتشر نشود و مورد استفاده قرار نگیرد. به نظر می‌رسد توجه به ادعاهای نویسندگان می‌تواند راستی آزمایی مجدد شود. برای حل این مشکل وجود سامانه اطلاعاتی که بتواند این نوع مقالات را پوشش دهد بسیار مفید خواهد بود. در واقع نویسندگان دستنوشته‌شان را در این سامانه اطلاعاتی ثبت می‌کنند تا سایر پژوهشگران بتوانند به نویسندگان در حل مشکلات مطرح شده کمک نمایند. در واقع این سامانه به صورت خود آرسویی است که یکی از گونه‌های سامانه‌های مدیریت پژوهشی می‌باشد. سامانه‌های مدیریت پژوهشی به سامانه‌های پیش از انتشار، حین انتشار و پس از انتشار تقسیم می‌شوند. این سامانه‌ها به روش‌های مختلف مانند Data capturing indexing, archiving, preprint, repository, registry به جمع‌آوری و تحلیل اطلاعات می‌پردازند.

قابلیت‌های پیشنهادی سامانه اطلاعاتی:

۱. بهبود کیفیت نگارش مقاله: به کمک سایر پژوهشگران متن را به لحاظ نگارشی، فنی و محتوایی ویرایش می‌نماید.

۲. پیشنهادگر ارسال به مجله/ همایش دیگر و پیش‌بینی احتمال پذیرش در مجلات هدف: این سامانه با مجهز بودن به قابلیت‌های مختلف از جمله استفاده از نظام توصیه گر، دستنوشته را به سردبیران مجلات مرتبط یا حتی همایش‌های مرتبط معرفی می‌کند.

۳. پیش‌بینی پذیرش یا رد دستنوشته در یک مجله خاص: این سامانه اطلاعاتی می‌تواند با بهره‌گیری از قابلیت‌های هوش مصنوعی به پیش‌بینی پذیرش یا رد دستنوشته در یک مجله خاص کمک نماید و بر اساس آن مجله رهنمودهایی هم به نویسندگان ارائه دهد تا دستنوشته شان را اصلاح کرده و به آن مجله ارسال نمایند.

۴. امکان دیدن نظرات داوران مجلات قبلی: در این سامانه سردبیران، داوران و پژوهشگران می‌توانند کامنت‌های داوران مجلاتی که این دستنوشته را رد کردند بدون آوردن نام آن مجله یا حتی داوران ببینند و بر اساس آن به نویسندگان دستنوشته پیشنهادهای سازنده تری برای افزایش کیفیت مقاله ارائه دهند.

۵. معرفی منابع (رفرنس‌های) مرتبط: این سیستم می‌تواند مقالات مرتبط و باکیفیت را به نویسندگان دستنوشته توصیه نماید تا آنها بتوانند با استفاده از آنها و حتی الگوگیری به افزایش کیفیت دستنوشته شان بپردازند.

۷. پیش‌بینی اثر احتمالی دستنوشته: در این سامانه هوش مصنوعی می‌تواند به پیش‌بینی اثر احتمالی انتشار آن مقاله (مثلاً تعداد استناد دریافتی احتمالی، رویت‌پذیری بیش تر) بپردازد و زمینه ترغیب سردبیران را برای انتشار مقاله فراهم نماید.

۱. استاد، گروه کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی، مرکز تحقیقات فناوری اطلاعات

در امور سلامت، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران.

۲. استادیار، مرکز تحقیقات فناوری اطلاعات در امور سلامت، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران.

نویسنده طرف مکاتبه: حسن اشرفی ریزی، استاد، گروه کتابداری و اطلاع

رسانی پزشکی، مرکز تحقیقات فناوری اطلاعات در امور سلامت، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران.

Email: hassanashrafi@mng.mui.ac.ir

مقاله و نام مجلات قبلی باشد. بسیاری از قابلیت‌های این سامانه از طریق هوش مصنوعی صورت می‌گیرد که می‌تواند در کارایی آن موثر بسیار باشد. مهم‌ترین تفاوت این سامانه با سامانه‌هایی مانند medRxiv، bioRxiv و arXiv این است که این سامانه‌ها برای مقالاتی فراهم شده‌اند که هنوز برای مجله خاص ارسال نگردیده‌اند مانند bioRxiv که اشاره می‌کند این سامانه برای مقالاتی است که هنوز به مجله‌ای ارسال نگردیده‌اند (۲). اما سامانه پیشنهادی ما برای مقالاتی است که به در یک یا چند مجله رد شده‌اند و نویسندگان قصد دارند از طریق خرد جمعی مقاله را بهبود و منتشر نمایند. البته این سامانه برای سایر پژوهشگران نیز پر از تجربه است؛ چرا که با انواع مشکلات دآوری در ابعاد مختلف آشنا می‌شوند.

تضاد منافع

در انجام پژوهش حاضر، نویسندگان هیچ‌گونه تضاد منافی نداشتند.

نتیجه‌گیری

امروزه هزینه‌های زیادی برای انجام تحقیق و انتشار نتایج آن به ویژه در حوزه سلامت در جهان صورت می‌گیرد و با توجه به محدودیت بودجه‌های پژوهشی، کمک برای انتشار نتایج آنها (البته با شرط داشتن کیفیت لازم) با کمترین هزینه و بیشترین اثر ضرورت دارد.

گاهی پژوهش‌ها در مسیر انتشار دچار مشکل می‌شوند و ممکن است پژوهشگران از ادامه انتشار آنها به ویژه آنهایی که بدون بودجه پژوهشی هستند یا توسط پژوهشگران جوان نوشته شده‌اند منصرف شوند.

نویسندگان این مقاله بر این باور هستند که وجود سامانه اطلاعاتی برای دستنوشته‌های منتشر نشده بسیار می‌تواند کمک کننده باشد. اما وجود این سامانه اطلاعاتی باید تضمین کننده مالکیت فکری پژوهشگران، محافظت از افشای داوران

References

1. Ashrafi-Rizi H. Identifying the Methods to Evaluate and Improve Reviewer's Performance in Health Scientific Journals. Health Information Management. 2019 Aug 23;16(3):129-35 [Persian].
2. BioRxiv. bioRxiv (The preprint service for biology). Available at: <https://www.biorxiv.org/submit-a-manuscript> (10/06/2025).

Proposal for Designing an Information System for Unpublished Manuscripts Focusing on Health

Hasan Ashrafi-rizi ¹; Mohammad Sattari ²

Commentary

Abstract

Every health researcher usually has a number of unpublished manuscripts. In fact, sometimes researchers, despite various efforts to publish their manuscripts in valid journals, sometimes their articles are not published due to various possible problems such as an increase in manuscripts submitted to journals, inadequate quality, incorrect selection of journal, level of article, and sometimes unknown and unclear reasons. However, the authors of these types of articles believe that this manuscript has the necessary quality and also has incurred a lot of financial costs that it is not advisable for it not to be published and used. It seems that paying attention to the authors' claims can be re-verified. To solve this problem, the existence of an information system that can cover these types of articles would be very useful. This article discusses the features and capabilities of this information system, such as the ability to modify a manuscript and submit a proposal, the ability to introduce a manuscript to a specific journal, predicting acceptance or rejection of a manuscript in a specific journal, the ability to see the comments of previous journal reviewers, the journal recommendation system, etc., in order to provide a basis for designing this information system

Keywords: : Information System, Unpublished Manuscript, Health Research

Received: 8 Feb; 2025

Accepted: 9 Mar; 2025

Published: 30 Mar; 2025

Citation: Ashrafi-rizi H; Sattari M. **Proposal for Designing an Information System for Unpublished Manuscripts Focusing on Health.** Health Inf Manage 2025; 22(1): 78-80.

1. Professor, Medical Library and Information Science, Health Information Technology Research Center, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran.

2. Assistant Professor, Health Information Technology Research Center Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran

Corresponding Author: Hasan Ashrafi-rizi, Professor, Medical Library and Information Science, Health Information Technology Research Center, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran. Email: hassanashrafi@mng.mui.ac.ir